

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta (HE 68/2023 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Marjaana Larpa, opetus- ja kulttuuriministeriö
- hallitussihteeri Jenni Nuutinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- juristi Minna Antila, Suomen Kuntaliitto
- toiminnanjohtaja Jaana Nuottanen, Kansalaisopistojen liitto KoL ry
- puheenjohtaja Anneliina Wevelsiep, Opintokeskukset ry
- toiminnanjohtaja Tytti Pantsar, Suomen Kansanopistoyhdistys ry
- pääsihteeri Tuija Österman, Suomen kesäyliopistot ry.
- puheenjohtaja Björn Wallén, Vapaa Sivistystyö ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (Jotpa)
- Opetushallitus
- Bildningsalliansen rf
- Sivistystyönantajat ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia ja puoluelakia.

Vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältäisi säännökset osaamismerkeistä, joilla henkilö voisi osoittaa osaamistaan. Opetushallitus määräisi merkien sisällöstä ja osaamistavoitteista. Lisäksi lakiin lisättäisiin selvyuden vuoksi nimenomainen

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

säännös opintokeskusten järjestöille tai itsenäisille opintokerhoille maksamasta koulutus- ja opintokerhotuesta sekä järjestöjen tai itsenäisten opintokerhojen kustannusten huomioimisesta opintokeskusten valtionosuuden yksikköhintalaskennassa.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille säädettäisiin mahdolliseksi tallentaa opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot vapaan sivistystyön osaamismerkeistä. Tallentaminen edellyttäisi osaamismerkkin suorittajan suostumusta.

Puoluelakia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että valtionosuutta ei pidettäisi puoluelain tarkoitamana tukena.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Vapaan sivistystyön opiskelijoilta perittäviä maksuja koskeva sääntely on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Hallituksen esityksen tavoitteena on muodostaa vapaaseen sivistystyöhön ensimmäinen kansallinen Opetushallituksen toimintoihin, ePerusteet-palveluun ja Koski-tietovarantoon pohjautuva osaamismerkkikonaisuus. Esityksen tavoitteena on myös helpottaa puoluerahoituksen valvontaa ja samalla tehdä opintokeskusten ja järjestöjen sekä itsenäisten opintokerhojen välisestä rahoituksesta ja raportoinnista nykyistä täsmällisempää ja läpinäkyvämpää.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomioin ja muutosesityksin.

Osaamismerkit

Ehdotettu osaamismerkkiuudistus on osa jatkuvan oppimisen kehittämistyötä. Se mahdollistaa pienten osaamiskokonaisuuksien ja eri tavoin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen työelämässä tarvittaville perustaidoille. Osaamismerkkejä voi suorittaa myös ilman koulutusta maksullisena palvelutoimintana.

Esityksen mukaan merkkien sisällöstä ja osaamistavoitteista määrää Opetushallitus. Osaamismerkkikuvaukset tallennetaan ePerusteet-palveluun. Osaamismerkkien suorittamismahdollisuuden tarjoaminen on oppilaitosten ylläpitäjille vapaaehtoista. Osaamismerkkin suoritukset tallennetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 9 d §:n mukaisesti Koski-tietovarantoon, jos osaamismerkkin suorittaja on siihen mainitussa säännöksessä tarkoitettuna suostumuksensa antanut. Osaamismerkkien kehittämisen kustannukset voidaan kattaa opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitetuista kehittämisvaroista, eikä muutoksilla ole arvioitu olevan valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

Valiokunta pitää osaamismerkkejä koskevia ehdotuksia perusteltuina ja koulutuspoliittisesta selonteosta antamaansa mietintöön (SiVM 19/2021 vp) viitaten toteaa, että esityksen tavoitteet vahvistaa aikuisten perustaitojen osaamisen osoittamista ja jatkuvan oppimisen edellytyksiä, erityisesti vähän koulutukseen osallistuvat huomioiden, ovat kannatettavat. Aiemmista tutkimuksista tiedetään, että henkilöt, joilla on puutteita perustaidoissa, osallistuvat muodolliseen koulutukseen muita vähemmän. Muodollisen koulutuksen ulkopuolella hankitun osaamisen näkyväksi tekeminen yhdenmukaisin menettelyin tukee erityisesti sellaisten henkilöiden jatkuvaa oppimista, joilla ei ole mahdollisuutta opiskella pidempiä jaksoja tai joilta puuttuu tutkinto tai muu muodollinen koulutus. Merkkien suorittamisen on arvioitu vahvistavan myönteistä käsitystä itsestä osajana ja oppijana, mikä puolestaan voi kannustaa kerryttämään omaa osaamista jatkuvan oppimisen periaatteen mukaisesti.

Osaamismerkkien suorittamisella on arvioitu olevan puutteelliset perustaidot omaavan henkilön työmarkkina-asemaa parantava vaikutus. Se on myös hyvä keino vastata joustavasti työelämän muutoksista johtuviin uuden osaamisen tarpeisiin silloin, kun osaamisen täydentäminen ei edellytä kokonaisten tutkintojen suorittamista. Kokonaisten uusien tutkintojen suorittamisella ei aina kyetä riittävän nopeasti ja kustannustehokkaasti vastaamaan osaamisvajaisiin.

Valiokunta pitää hyvänä sitä, että osaamismerkkien suorittamismahdollisuuden järjestäminen on vapaan sivistystyön ylläpitäjälle vapaaehtoista. Uudistuksen toimeenpanossa on kuitenkin tarpeen seurata, kuinka yleisesti uudistus otetaan käyttöön ja miten se tukee koulutuksen alueellista yhdenvertaisuutta osaamismerkkien suorittamismahdollisuuksien näkökulmasta. Samoin opiskelijan oikeusturvan toteutumiseksi tulee varmistaa, että vapaan sivistystyön oppilaitoksissa myönnettävät merkit arvioidaan yhdenmukaisin kriteerein. Tähän tarvitaan valtion ja vapaan sivistystyön toimialan yhteistä kehittämistyötä ja selkeää valtakunnallista ohjeistusta. Uudistuksen sujuva toimeenpano edellyttää myös riittäviä resursseja.

Valiokunnan näkemyksen mukaan on perusteltua, että Opetushallitus määrää osaamismerkkin sisällön ja osaamistavoitteet osaamismerkeille, ja korostaa, että osaamismerkkien sisältöjen ja osaamistavoitteiden määrittämisessä tulee huomioida työelämän osaamistarpeet. Olennaista on, että osaamismerkit tulevat tutuiksi myös työnantajille. Osaamismerkkijärjestelmän toteuttamisen käytännön kokemuksista kertyvän tiedon perusteella on hyvä arvioida osaamismerkkien hyödyntämisen mahdollisuutta myös harrastus- ja vapaa-ajantoiminnan, kuten partiotoiminnan ja ensiapukoulutuksen, piirissä.

Opintokeskukset

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaan opintokeskukset toimivat valtakunnallisina oppilaitoksina järjestämällä opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa (ns. kanssajärjestäjät) elinikäisen oppimisen, hyvinvoinnin ja aktiivisen kansalaisuuden sekä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi. Valtaosaltaan koulutuksen kanssajärjestäjät ovat opintokeskuksen ylläpitäjän jäsenjärjestöjä ja näiden jäsenyhdistyksiä. Osa kanssajärjestäjistä on puolerahoitusvalvonnan alaisia toimijoita. Monessa tapauksessa kanssajärjestäjä vastaa koulutuksen käytännön järjestelyistä, kuten tila- ja opettajakustannuksista, ja opintokeskukset osallistuvat näihin kustannuksiin maksamalla koulutustukea tai opintokerhotukea. Vuonna 2022

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

opintokeskukset jakoivat mainittuja tukia 1 366 kanssajärjestäjälle yhteensä noin 5 646 000 euroa.

Opintokeskuksia koskevan muutosesityksen taustalla on Valtiontalouden tarkastusviraston huomioidut puoluerahoituksen valvonnasta ja kanssajärjestäjien saaman rahoituksen alkuperästä sekä näiden selvittämiseksi perustetun opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän loppuraportin suositukset. Selvityksen mukaan opintokeskustoiminnan kustannuksista noin 61 prosenttia eli noin 16,8 milj. euroa kertyy kanssajärjestäjien ilmoittamista koulutus- ja opintokerhotoiminnan kustannuksista. Työryhmän tekemän selvityksen perusteella opintokeskusten ja kanssajärjestäjien raportoimiin opintokeskusten valtionosuustoiminnan kustannuksiin todennäköisesti sisältyy vapaasta sivistystyöstä annetun lain 13 §:n vastaisesti muulla kuin kyseisen lain mukaisella valtion rahoituksella katettuja kustannuksia.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää lainsäädäntöä siten, että vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin sisällytetään säännös koulutus- ja opintokerhotuksesta sekä tuen maksamista ja kirjanpitoa koskeva asetuksenantovaltuutus (13 b §) ja säännös oikeudesta tehdä tarkastuksia tukea saaneiden järjestöjen talouteen ja opintotoimintaan (21 §). Esityksen tarkoituksena on myös täsmentää, mitä järjestöille ja itsenäisille opintokerhoille syntyneitä kustannuksia laskentaan saa ilmoittaa (13 §:n 5 mom.).

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 3 §:ään ehdotetun uuden 3 momentin tarkoituksena on velvoittaa vapaan sivistystyön ylläpitäjä erottamaan järjestämänsä muun toiminnan tulot ja menot oppilaitoksen ylläpitämisluvan mukaisen toiminnan tuloista ja menoista. Vaikka kyseinen ehdotus liittyy nimenomaan opintokeskusten taloudenpitoa täsmentäviin esityksiin, ehdotus kohdistuu kaikkiin vapaan sivistystyön koulutusmuotoihin, sillä myös niiden valtionosuuslaskenta perustuu kustannuksiin.

Valiokunta pitää ehdotuksia kannatettavina, mutta pitää tarpeellisena täsmentää vapaasta sivistystyöstä annetun lain muutosesityksen 3 §:n 3 momenttia ja 13 §:ää yksityiskohtaisista perusteista ilmenevin perustein.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

3 §. Muut tehtävät ja yhteistyö. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on ilmennyt, että pykälään ehdotettu uusi momentti on epäselvä kuntia ja kuntayhtymiä koskevaan kilpailulainsäädäntöön sisältyvien yhtiöittämisvelvollisuutta ja kirjanpitoa koskevien velvollisuuksien kannalta, minkä vuoksi valiokunta pitää tarpeellisena täsmentää kyseistä säännöstä. Momenttia on asiantuntijalausunnossa katsottu voitavan tulkita niin, että oppilaitoksen ylläpitäjän järjestäessä pykälän 1 momentissa tarkoitettua koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa tai esimerkiksi elinkeinotoimintaa tilanteessa ei noudatettaisi kuntalain tarkoittamaa yhtiöittämisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä, vaan pykälään ehdotetun 3 momentin mukainen toiminnan eriyttäminen olisi riittävää. Säännöksen on katsottu myös antavan mahdollisuuden tulkita ehdotettua säännöstä siten, että sen perusteella vapaan sivistystyön oppilaitoksen yl-

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

ylläpitäjä, esimerkiksi kunta, voisi harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa toimintaa kuntamuodossa.

Vapaata sivistystyötä koskevan lainsäädännön antamisen (vuosi 1999) jälkeen on annettu kuntien ja kuntayhtymien toimintaa markkinoilla koskevat säännökset, jotka on lisätty kuntia koskevaan lainsäädäntöön vuonna 2013. Kyseiset säännökset on koottu voimassa olevan kuntalain (410/2015) 15 lukuun. Säännösten taustalla on Euroopan unionin lainsäädäntö, erityisesti Euroopan unionin valtioneuvoston säännökset.

Kunnan ja kuntayhtymän järjestämä vapaan sivistystyön ylläpitämisluvan mukainen toiminta ei ole kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa toimintaa (kuntalain 126 §). Sen sijaan vapaan sivistystyön ylläpitäjän mahdollisesti järjestämä muu kuin ylläpitämisluvan mukainen toiminta on kilpailutilanteessa markkinoilla olevaa ja siten yhtiöittämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa toimintaa, ellei kyse ole kuntalain 127 §:n mukaisesta toiminnasta. Siten kunta- tai kuntayhtymäylläpitäjällä voi ylläpitämisluvan mukaisen toiminnan lisäksi olla sekä yhtiöittämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa toimintaa että sellaista toimintaa, jota ei KL 127 §:n nojalla tarvitse yhtiöittää. Kumpikin edellä mainituista voi olla kilpailutilanteessa markkinoilla olevaa toimintaa, josta on kilpailulain (948/2011) 30 d §:n nojalla pidettävä erillistä kirjanpitoa. Tämä kirjanpitovelvollisuus täyttää ehdotetun säännöksen mukaisen velvollisuuden erottaa kirjanpidossa ylläpitämisluvan mukaisen toiminnan menot, joten näissä tilanteissa hallituksen esityksessä ehdotetun 3 momentin mukaista erottamista ei tarvitse tehdä.

Ehdotetun momentin sanamuodossa epäselvyyttä aiheuttaa erityisesti se, että momentin mukainen erottamisvelvollisuus on kohdistettu toimintaan, vaikka säätämisen tarve kohdistuu siihen, että vapaan sivistystyön ylläpitäjän tulee voida osoittaa kirjanpidostaan erikseen menot ja tulot ylläpitämisluvan mukaisesta toiminnasta ja muusta toiminnasta. Valiokunta ehdottaa säännöksen selkeyttämistä siten, että sen sanamuoto vastaa hallituksen esityksen tarkoitusta, ja korostaa, että esityksellä ei ole tarkoitettu säätää poikkeusta kuntalain mukaisesta yhtiöittämisvelvollisuudesta.

13 §. Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset. Valiokunta ehdottaa, että ehdotettuun uuteen 5 momenttiin lisätään sana hallintokustannuksia, jotta säännöksen sanamuoto täsmällisesti vastaa sen tarkoitusta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 68/2023 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 68/2023 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 4 §:n 1 momentti, 3 luvun otsikko, 21 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, sellaisina kuin ne ovat 4 §:n 1 momentti laissa 1103/2010, 3 luvun otsikko laissa 579/2015, 21 §:n 2 momentti laissa 1190/2015 ja 24 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto laissa 684/2023, sekä
lisätään 3 §:än, sellaisena kuin se on laeissa 1765/2009 ja 535/2017, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 6 c § ja 13 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 579/2015 ja 720/2022 uusi 5 momentti, sekä lakiin uusi 13 b § seuraavasti:

3 §

Muut tehtävät ja yhteistyö

Mikäli vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjä harjoittaa myös muuta kuin oppilaitoksen ylläpitämisluvan mukaista toimintaa muutoin kuin erillisen kirjanpitovelvollisen yksikön kautta, oppilaitoksen ylläpitäjän tulee voida osoittaa kirjanpidostaan erikseen ylläpitämislupansa mukaisen toiminnan menot ja tulot sekä muun toimintansa menot ja tulot.
-----

4 §

Oppilaitoksen ylläpitäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tämän lain mukaisen oppilaitoksen ylläpitämiseen hakemuksesta. Ylläpitämisluvan hakemisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

3 luku

Koulutus ja osaamismerkkit

6 c §

Vapaan sivistystyön osaamismerkkit

Henkilö, joka haluaa käyttää hyödykseen osaamistaan, voi suorittaa osaamismerkkin, jolla hänen eri tavoin hankkimansa osaaminen voidaan tunnistaa ja kuvata.

Opetushallitus määrää osaamismerkkien sisällön ja ne osaamistavoitteet, joiden on täyttyvä, jotta merkin voi saada.

Osaamismerkkin suorittajan osaaminen arvioidaan vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Osaaminen arvioidaan arvosanalla hyväksyty tai hylätty. Osaamisen arvioinnin muutoksenhakuun sovelletaan, mitä 25 k §:ssä säädetään.

Tiedot osaamismerkkien suorituksista voidaan tallentaa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 luvun mukaiseen tietovarantoon.

13 §

Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset

---

Opintokeskus voi sisällyttää käyttökustannuksiinsa järjestön tai itsenäisen opintokerhon osuuden yhdessä järjestetyn opinon kustannuksista vain, jos opintokeskus on maksanut opintoon 13 b §:ssä säädetyn mukaista koulutus- tai opintokerhotukea. Opintokeskuksen pitää varmistaa, että järjestön tai mainitun opintokerhon kustannuksiin ei sisälly 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettuja kustannuksia. Järjestön tai opintokerhon käyttökustannuksina ei myöskään pidetä muita **hallintokustannuksia** kuin välittömästi järjestön tai opintokerhon sisäisestä hallinnosta yhteisen opinon järjestämiseksi aiheutuneita kustannuksia. Jos opintokeskus ei voi varmistua huomiotta jätettävistä kustannuksista, käyttökustannusten laskentaan saa sisällyttää ainoastaan järjestölle tai opintokerholle 13 b §:n mukaan myönnetyn tuen määrän. Edellä 4 momentissa säädettyä ei sovelleta järjestön tai opintokerhon kirjanpidon mukaisiin poistoihin.

13 b §

Koulutus- ja opintokerhotuki

Edellä 2 §:n 6 momentissa tarkoitettujen yhteisten opintojen järjestämiseksi opintokeskukset voivat sopia järjestöjen tai itsenäisten opintokerhojen kanssa koulutus- ja opintokerhotuen maksamisesta järjestöille tai mainituille opintokerhoille. Tuki maksetaan opintokeskusten tämän luvun mukaan saamasta valtionosuudesta. Tuettavien opintojen tulee sisältyä opintokeskuksen koulutuksen järjestämistä koskevaan toimintasuunnitelmaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen maksamiseen ja kirjanpitoon liittyvistä menettelyistä.

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

21 §

Tietojen toimittaminen ja tarkastus

Valtionapuviranomainen päättää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuuden toteamiseksi rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvista tarkastuksista. Jos valtionosuutta on maksettu järjestölle tai itsenäiselle opintokerholle 13 b §:ssä säädetyllä tavalla koulutus- tai opintokerhotuena käytettäväksi yhteisten opintojen järjestämiseen, valtionapuviranomaisella on oikeus tarvittaessa tarkastaa opintotoimintaa toteuttavan järjestön tai mainitun opintokerhon taloutta ja toimintaa yhteisen opintotoiminnan osalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi antaa tarkastuksen Opetushallituksen tehtäväksi. Valtionapuviranomainen voi antaa tarkastuksen myös ulkopuolisen tilintarkastajan tehtäväksi. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja. Tilintarkastajalla tulee olla riittävä perehtyneisyys opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmään. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuullinen tilintarkastaja.

24 §

Opiskelijoilta perittävät maksut

Opiskelijoilta voidaan periä opetuksesta kohtuullisia maksuja. Maksua ei kuitenkaan peritä kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston eikä kesäyliopiston järjestämästä koulutuksesta, jonka maahanmuuttaja suorittaa aikana, jona hänellä on kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai 17 §:ssä tarkoitettu voimassa oleva monialainen kotoutumissuunnitelma, tai yhden vuoden aikana viimeisen kotoutumissuunnitelman tai monialaisen kotoutumissuunnitelman voimassaolon päättymisen jälkeen. Lisäksi edellytetään, että koulutuksessa noudatetaan mainitun lain 26 §:n 4 momentissa tarkoitettuja aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai 26 §:n 5 momentin 1 kohdassa tarkoitettua Opetushallituksen laatimaa vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksia. Maksua ei myöskään peritä tämän lain 7 a luvussa tarkoitettussa koulutuksessa eikä oppivelvollisuuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettussa koulutuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20 . Sen 24 §:n 1 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.

2.

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 2 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 9 d §:n otsikko ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 944/2022 ja 9 d §:n otsikko ja 2 momentti laissa 478/2021, sekä *lisätään* 9 d §:ään, sellaisena kuin se on laissa 478/2021, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan koulutukseen, tutkintoihin ja osaamismerkkeihin, joista säädetään:

---

9 d §

Vapaan sivistystyön koulutusta ja osaamismerkkejä koskevat tiedot

---

Lisäksi oppilaitoksen ylläpitäjän, joka on päättänyt tarjota osaamismerkkien suorittamista, on tallennettava tietovarantoon vapaasta sivistystyöstä annetun lain 6 c §:ssä säädetyistä osaamismerkeistä seuraavat suoritustiedot, jos osaamismerkkin suorittaja suostuu tietojen tallentamiseen:

- 1) osaamismerkkin nimi;
- 2) osaamismerkkin suorittamispäivä;
- 3) osaamisen arviointi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu opiskelijan tai osaamismerkkin suorittajan suostumus annetaan tiedot tallentavalle oppilaitoksen ylläpitäjälle koulutuksen alkaessa tai osaamismerkkiä haettaessa. Oppilaitoksen ylläpitäjän on ennen suostumuksen antamista annettava opiskelijalle tai osaamismerkkin suorittajalle tietoa siitä, kuinka tietovarantoon tallennettuja tietoja voidaan käsitellä, luovuttaa ja säilyttää. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Alaikäiseltä lapselta tarvitaan tietojen tallentamiseen myös tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumus. Oppilaitoksen ylläpitäjän on säilytettävä suostumus pysyvästi ja tehtävä siihen merkintä, jos suostumus myöhemmin peruutetaan. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa ilmoittamalla siitä Opetushallitukselle, jonka on edelleen ilmoitettava peruuttamisesta oppilaitoksen ylläpitäjälle.

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ .

3.

Laki

puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puoluelain (10/1969) 8 §:n 2 momentin 6 kohta ja 8 a §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 650/2021, seuraavasti:

8 §

Tuki puolueelle ja puolueyhdistykselle

Tueksi puolueelle tai puolueyhdistykselle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:

-----
6) 9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta eikä muuta vastaavaa lakiin taikka valtion, hyvinvointialueen tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta tai valtionosuutta.
-----

8 a §

Tuki puolueen lähiyhteisölle

Tueksi puolueen lähiyhteisölle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:

-----
6) lakiin taikka valtion, hyvinvointialueen tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta eikä valtionosuutta puolueen lähiyhteisölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2023 vp

Helsingissä 23.11.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Ari Koponen ps
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Pia Hiltunen sd
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Nasima Razmyar sd
jäsen Sara Seppänen ps
jäsen Markku Siponen kesk
jäsen Jaana Strandman ps
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Oskari Valtola kok
varajäsen Ritva Elomaa ps
varajäsen Hanna-Leena Mattila kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen